

Soveltava suomalais-ugrilainen kielitiede: perinteitä muutosten ajassa

Kädessä on tieteellisen kausijulkaisun *Lähivördlusi. Lähivertailuja* 31. numero. Kuten kolmekymmentä edellistä, tämäkin numero jatkaa julkaisusarjan pitkiä perinteitä keskittymällä vertailemaan eri kieliä, niiden käyttöä ja oppimista. Toisaalta numeron artikkelit tuovat mukaan uusia ulottuvuuksia tarkasteltavien kielten ja käsiteltävien aihepiirien osalta. Julkaisu siis jatkaa matkaansa soveltavan suomalais-ugrilaisen kielitieteen vakiintuneena foorumina muutosten aikakautemme hengessä.

Viron ja suomen kontrastiivista tutkimusta edustavat tässä numerossa Ene Vainik, Pirkko Muikku-Werner ja Geda Paulsen. He vertailevat artikkelissaan *Miten kuvailla vihaa? Viron ja suomen idiomien vertailu kognitiivisen kielitieteen näkökulmasta* vihan emootiota välittäviä viron- ja suomenkielisiä kuvaannollisia ilmauksia. Tekijät selittävät vihan kuvaannollisten ilmausten erikoislaatua idiomien merkityspiirteillä ja analysoivat ilmauksia metaforateorian viitekehyksessä. Anne Uusenin ja Helin Puksandin artikkelissa *Alakoulun oppilaiden äidinkielen kirjoitustaito viron- ja venäjänkielisten koulujen e-tasokokeiden tulosten pohjalta* on vertailun kohteena uusi aihepiiri: Viron venäjän- ja vironkielisten alakoululaisten äidinkielen kirjoitustaito. Tarkastelun lähtökohtina ovat kirjoitustaidon laajempi määritelmä ja analyttisen kirjoittamisen malli. Monessa *Lähivertailujen* numerossa käsiteltyä reseptiivistä monikielisyyttä lähestytään tässä numerossa uudesta näkökulmasta. Anna Branets ja Daria Bahtina selvittävät artikkelissaan *Kielelle altistumisen rooli välitetyssä reseptiivisessä monikielisyudessa*, miten vironkieliset ymmärtävät ukrainaa toisen kielensä, venäjän pohjalta ja miten kosketuksen määrä venäjään vaikuttaa ukrainan ymmärtämiseen.

Viroa kohdekielenä tarkastellaan kolmessa artikkelissa. Pille Eslon ja Kais Allkivi-Metsoja jatkavat oppijanviron tutkimista. Pille Eslon analysoi artikkelissaan *Suomen- ja venäjänkielisten A2- ja B1-tason kielenkäyttömalleista: stereotyyppisyys vs. variaatio* kahden oppijaryhmän kielitaidon kehittämisessä eri suuntaksia aiheuttavia tekijöitä. Kais Allkivi-Metsoja tarkastelee artikkelissaan *Viron A2-C1-tason kirjallisten tekstien vertaileva tietokoneanalyysi*, mitkä tunnukset erottavat oppijanviron taitotasoa. Mare Kitsnik ja Katrin Mikk selvittävät artikkelissaan *Onko viro toisena kielenä -opetusmenetelmiä kehitettävä? Opettajien käsitys aikuisille viron opettamisen haasteista ja ilosta* kyselytutkimuksen avulla, miten aikuisten viron kielen opetus täyttää nykyaikaisen tehokkaan opetuksen kriteerejä, eli miten motivoivaa, aktiivista ja sopivantasoista opetus on.

Mari Honko, Sari Ahola ja Tuija Hirvelä vertaavat artikkelissaan *Vironkielisten osallistujien kielitaito Yleisten kielitutkintojen suomen kielen testissä* vironkielisten Yleisten kielitutkintojen keskitason tutkintoon osallistuneiden tuloksia yleiseen tutkintomenestykseen. Tulokset osoittavat, että erityisesti ymmärtämistäidot ovat tutkitussa ryhmässä vahvat, mikä vahvistaa omalta osaltaan *Lähivertailuissa* aikaisemmin julkaistujen viron ja suomen keskinäistä ymmärrettävyyttä koskevien tutkimusten tuloksia. Vaikka Suomessa asumisen ja suomen opiskelun kesto ovat aiemman tutkimuksen valossa yhteydessä saavutettuun suomen kielen taitotasoon, yhä useammat vironkielistä tutkintoon osallistujista ovat hankkineet suomen kielen taitonsa muutoin kuin Suomessa pysyvästi asumalla tai formaalissa suomen kielen koulutuksessa.

Uutena aihepiirinä on tässä numerossa työelämän kieli. Nóra Schleicher ja Minna Suni keskittyvät artikkelissaan *Terveystieteiden ammattilaiset liikkeellä: työelämän tarpeeseen uuden kielen oppimista tutkimassa* maahanmuuton kielikysymyksiin Unkarista Suomeen ja Ruotsiin työllistyneiden terveydenhuollon ammattilaisten näkökulmasta.

Kiitämme kirjoittajia kiinnostavista ja monipuolisista artikkeleista ja arvioijia asiantuntevista kommentteista. Suurkiitos kaikille julkaisuprosessiin osallistujille heidän tehokkuudestaan ja joustavuudestaan tämän

numeron valmistelussa. Erityinen kiitos Suomalais-ugrilaisen kulttuuri-
rahaston säätiölle jatkuvasta taloudellisesta tuesta ja Viron soveltavan
kielitieteen yhdistykselle mahdollisuudesta julkaista *Lähivördlusi. Lähi-
vertailuja* yhdistyksen suojissa.

Joensuussa, Wienissä ja Tampereella

Annekatrin Kaivapalu,

Johanna Laakso,

Hanna-Ilona Härmävaara ja

Triinu Viilukas